

माभीजातिको सामाजिकतथा सांस्कृतिकअवस्था

(स्याङ्जाजिल्लाकृष्ण गण्डकी गा.वि.स. वडा नं. ८ मिर्मिको एक अध्ययन)

त्रिभुवनविश्वविद्यालयअन्तर्गत समाजशास्त्रविषयको स्नातकोत्तर तहको
आंशिकआवश्यकता परिपूर्तिको लागि समाजशास्त्र
केन्द्रीयविभागमा प्रस्तुतगरिएको
शोधपत्र

प्रस्तुतकर्ता

लक्ष्मी भट्टराई

रोल नं. २८२९८०

त्रि.वि. दर्ता नं.: ९-२-५११-२०-२००६

समाजशास्त्र केन्द्रीयविभाग

त्रिभुवनविश्वविद्यालय

कीर्तिपुर, काठमाडौं

चैत्र, २०७२

त्रिभुवनविश्वविद्यालय
मानविकीतथा सामाजिकशास्त्र संकाय
समाजशास्त्रकेन्द्रीयविभाग
विश्वविद्यालयक्याम्पस
कीर्तिपुर, काठमाडौं

सिफारिस पत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालयद्वारा निर्धारित पाठ्यक्रमअनुसार स्नातकोत्तर तहको आंशिकआवश्यकता पूरा गर्नको निमित्त मेरो निर्देशनमालक्ष्मी भट्टराईलेमाभीजातिको सामाजिकतथा सांस्कृतिकअवस्था(स्याङ्जाजिल्ला कृष्ण गण्डकी गा.वि.स. वडा नं. ८ मिर्मिको एक अध्ययन)शीर्षकको शोधपत्रतयार गरेको प्रमाणित गर्दै उक्तशोध पत्रको अन्तिममूल्याङ्कनकालागिशोधपत्रमूल्याङ्कन समिति समक्षसिफारिस गर्दछु ।

मिति : २०७२

.....
तुलसीराम पाण्डेय
(शोधनिर्देशक)
समाजशास्त्रविभाग
विश्वविद्यालयक्याम्पस
कीर्तिपुर, काठमाण्डौं

त्रिभुवनविश्वविद्यालय
मानविकीतथा सामाजिकशास्त्र सङ्काय
समाजशास्त्रकेन्द्रीयविभाग
कीर्तिपुर, काठमाण्डौ

स्वीकृतिपत्र

त्रिभुवनविश्वविद्यालयद्वारा निर्धारित पाठ्यक्रमअनुसार स्नातकोत्तर उपधिको आंशिकआवश्यकता पूरा गर्नको लागिमानविकीतथा सामाजिकशास्त्र संकायअन्तर्गत समाजशास्त्र केन्द्रियविभागको छात्रा लक्ष्मी भट्टराईद्वारा गरिएको माभीजातिको सामाजिकतथा सांस्कृतिकअवस्था(स्याङ्जाजिल्ला कृष्ण गण्डकी गा.वि.स. वडा नं. ८ मिर्मिको एक अध्ययन)विषयकशोधपत्रउपाधिप्राप्तिकालागिउपयुक्तभएकोले मूल्यांकन समितिद्वारा स्वीकृतिप्रदानगरिएको छ ।

शोधपत्रमूल्याङ्कन समिती :

शोधनिर्देशक

तुल्सीराम पाण्डेय

.....

विभागीयप्रमुख

तुल्सीराम पाण्डेय

.....

वाह्य निरीक्षक

टिकारामगौतम

.....

मिती : २०७२/१२/१४

कृतज्ञताज्ञापन

त्रिभुवनविश्वविद्यालय समाजशास्त्रविषयको स्नातकोत्तर तहको आंशिकआवश्यकता परिपूर्तीको लागिमाभीजातिको सामाजिकतथा सांस्कृतिकअवस्था(स्याङ्जाजिल्ला कृष्ण गण्डकी गा.वि.स. वडा नं. ८ मिर्मिको एक अध्ययन)शिर्षकमा यो शोधपत्रतयार पारेकी छु ।

यो शोधपत्र स्याङ्जाजिल्लाको कृष्ण गण्डकी गा.वि.स. को आँधिमुहानमावसोबास गर्ने माभीजातिको सामाजिकतथासांस्कृतिकअवस्थाको अनुसन्धानगर्ने एवम् चाडपर्व, रितिरिवाज, रहनसहन, भेषभुषाआदिको विश्लेषणात्मक अध्ययनगरिएको छ । यो शोधपत्रले माभीजातिको अध्ययन अनुसन्धानमाअभिरुची राख्ने व्यक्तिएवम् संघसंस्थाहरुलाई थप सहयोग पुऱ्याउनेछ भन्ने आशालिएकी छु ।

यो शोधपत्रतयार गर्नको लागिअमूल्य समय, सल्लाह, सुभावादिई सहयोग गर्नु भएका गुरु समाजशास्त्र केन्द्रियविभागकाविभागीयप्रमुख डा. तुल्सीराम पाण्डेयज्यूप्रति मआभारी छु साथै वाट्यनिरिक्षक प्रा. टिकारामगौतमज्यूप्रतिपनिआभार एवं हार्दिक कृतज्ञता प्रकट गर्न चाहन्छु । त्यसैगरी यो शोधपत्रतयार पार्न आफ्नो अमूल्य समयका साथपनिमलाई हरपल सहयोग र गल्तीहरु सच्याइदिनुहुने श्रीमान पद्म न्यौपाने ज्यू र कम्प्युटर टाइपगरी सहयोग गरिदिनुहुने श्री नुमाखर भुजेलज्यूप्रतिआभार तथा कृतज्ञता प्रकट गर्दछु ।

लक्ष्मी भट्टराई

समाजशास्त्र केन्द्रीयविभाग

कीर्तिपुर, काठमाडौं

मिति: २०७२

बिषयसूची

पेज नं.

सिफारिस पत्र

स्वीकृतिपत्र

कृतज्ञता ज्ञापन

बिषयसूची

तालिका सूची

अध्याय - एक

परिचय

१-४

१.१ अध्ययनको पृष्ठभूमि

१

१.२ समस्याको कथन

२

१.३ अध्ययनको उद्देश्य

३

१.४ अध्ययनको महत्व

३

अध्याय : दुई

पूर्व साहित्यको पुनरावलोकन

५-७

अध्याय : तीन

अध्ययन विधि

८-११

३.१ अध्ययन क्षेत्रको छनौट

८

३.२ नमूना छनौट

८

३.३ तथ्याङ्कको स्रोत :

९

३.४ तथ्याङ्कको प्रकृति

९

३.५ तथ्याङ्क संकलनका विधिहरू

१०

३.५.१ अवलोकन

१०

३.५.२	मुख्य व्यक्तिसँगको अर्न्तवाता	१०
३.५.३	घरधुरी सर्वेक्षण	१०
३.६	तथ्याङ्कको प्रस्तुतीकरण	११
३.७	अध्ययनको सीमाहरू	११

अध्याय : चार

अध्ययन क्षेत्रको सामान्य परिचय	१२-२३	
४.१	कृष्ण गण्डकी गाविसका माभीहरूको सामाजिक अवस्था	१३
४.१.१	माभी जाति र अन्य जातिबीचको सामाजिक सम्बन्ध	१३
४.१.२	जनसंख्या	१४
४.१.३	लिङ्ग र उमेरको आधारमा जनसंख्या	१४
४.१.४	वैवाहिक स्थिति	१६
४.१.५	विवाहको प्रकार	१७
४.१.६	परिवारको प्रकार	१७
४.२	माभी समाजको सामाजिक स्तर	१८
४.३	नारीका स्थान	१९
४.४	छोराको स्थान	१९
४.५	नातेदारी व्यवस्था	२०
४.६	थर उपथर	२२
४.७	सामुदायिक भावना	२२

अध्याय : पाँच

कृष्ण गण्डकी गाविस वडा नं. ८ मिर्मीका माभी जातीको सांस्कृतिक अवस्था	२४-३४
५.१. सांस्कृतिक जनजिवन	२४
५.२ भाषा र साहित्य	२४
५.३ खानपान	२५
५.४ भेषभुषा	२६
५.५ भाडावर्तन एवम अन्य सरसामान	२६
५.६ मनोरञ्जन एवम बाजागाजा	२६
५.७ मान मर्यादा सम्मान सत्कार	२७
५.८ छुवाछुतको भावना	२७
५.९ जातिय विश्वास	२८
५.१० चाडपर्व	२८
५.११ सामाजिक संस्कारहरू	३०
५.१२ परिवारको स्वरूप	३३
५.१३ विविध	३३

अध्याय : छ

सारांश निष्कर्ष र सुझावहरू	३५-३८
६.१ सारांश	३५
६.२ निष्कर्ष	३७
सन्दर्भसामग्री	३८-३९
अनुसूची	४०-४२

तालिका सुची

तालिका नं. १	उमेरको आधारमाउत्तरदाताको संख्या	१५
तालिका नं. २	वैवाहिक स्थितिको विवरण	१६
तालिका नं. ३	उत्तरदाताको परिवारको किसिम	१८
तालिका नं. ४	माझी समुदायमाप्रचलितनाताजनाउने शब्दहरू	२१